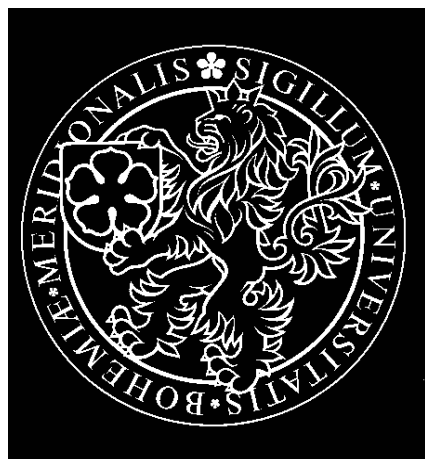

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Přírodovědecká fakulta

**Šestý nosorožec: taxonomické zhodnocení kriticky
ohroženého severního tuponosého nosorožce**

Rigorózní práce

Jan Robovský

České Budějovice 2011

Školitel: prof. RNDr. Jan Zrzavý, CSc.

Katedra zoologie PŘF JU

Annotation

Robovský J., 2011. The sixth rhino: a taxonomic re-assessment of the critically endangered Northern white rhinoceros. RNDr. thesis, in English, – iii + 15 pp. University of South Bohemia, Faculty of Science, České Budějovice, Czech Republic.

Annotation/anotace:

The two forms of white rhinoceros; northern and southern, have had contrasting conservation histories. The Northern form, once fairly numerous is now critically endangered, while the southern form has recovered from a few individuals to a population of a few thousand. Since their last taxonomic assessment over three decades ago, new material and analytical techniques have become available, necessitating a review of available information and re-assessment of the taxonomy. Dental morphology and cranial anatomy clearly diagnosed the southern and northern forms. The differentiation was well supported by dental metrics, cranial growth and craniometry, and corresponded with differences in post-cranial skeleton, external measurements and external features. No distinctive differences were found in the limited descriptions of their behavior and ecology. Fossil history indicated the antiquity of the genus, dating back at least to early Pliocene and evolution into a number of diagnosable forms. The fossil skulls examined fell outside the two extant forms in the craniometric analysis. Genetic divergence between the two forms was consistent across both nuclear and mitochondrial genomes, and indicated a separation of over a million years. On re-assessing the taxonomy of the two forms we find them to be morphologically and genetically distinct, warranting the recognition of the taxa formerly designated as subspecies; *Ceratotherium simum simum* the southern form and *Ceratotherium simum cottoni* the northern form, as two distinct species *Ceratotherium simum* and *Ceratotherium cottoni* respectively. The recognition of the northern form as a distinct species has profound implications for its conservation.

Finanční podpora

Tato práce byla finančně podpořena výzkumným záměrem MSMT 6007665801.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem se významně podílel na vytvoření předloženého článku (viz explicitní rozpis autorského podílu v článku) a v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své rigorózní práce, a to v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Přírodovědeckou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování

Rád bych velice poděkoval svým kolegům, Colinovi P. Grovesovi a Pruthu Fernandovi za nesmírně zajímavou spolupráci a bohatou/inspirující diskusi taxonomie nosorožců.

Velké díky za možnost studovat nosorožce Cottonova v královédvorské zoo a často též za pomoc při vlastním výzkumu těchto nosorožců patří Lud'ku Čulíkovi, Jirkovi Hrubému, Romanovi Lárovi, Honzovi Ždárkovi, Jiřímu Váhalovi a dalším. Stejně díky patří Pavlovi Královi z ústecké zoo v souvislosti s výzkumem tamějších nosorožců tuponosých. Pomyslný dík patří samozřejmě i Súdánovi, Suníkovi, Nesárce, Nabiré, Nájín a Fatu a ústecké trojici nosorožců tuponosých Danovi, Saše a Zambě. Dále jsem vděčný všem ostatním kolegům, díky kterým jsem měl možnost poznat mnoho fascinujících nosorožčích osobností, konkrétně Petře Bémové, Lukášovi Pavlačíkovi, Pavlu Petržílkovi, Miroslavu Pochylému, Kristíně Tomášové, Lence Václavové a Oldřichovi Vyhledalovi.

Colinovi P. Grovesovi, Zdeňku Veselovskému a mému školiteli jsem vděčný za posilování mého zájmu o savce a speciální díky patří mým rodičům, přátelům (především Martině Konečné, Ester Ekrtové, Romanovi Hrdličkovi a Pavlovi Pechovi) a mé drahé ženě Pavle.

COLIN P. GROVES, PRITHIVIRAJ FERNANDO & JAN ROBOVSKÝ

2010

The sixth rhino: a taxonomic re-assessment of the critically endangered Northern white rhinoceros.

PLoS ONE 5(4): e9703.

[Impact Factor: 4.351]